

Kohtulahendite kogumik

Kohtuasi C-461/13

Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland eV
versus
Saksamaa Liitvabariik

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Bundesverwaltungsgericht (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus))

Eelotsusetaotlus — Keskkond — Euroopa Liidu veepoliitika — Direktiiv 2000/60/EÜ — Artikli 4 lõige 1 — Pinnaveega seotud keskkonnavalased eesmärgid — Pinnaveekogu seisundi halvenemine — Siseveete süvendusprojekt — Liikmesriikide kohustus mitte anda luba projektile, mis võib kaasa tuua pinnaveekogu seisundi halvenemise — Peamised kriteeriumid, mille alusel hinnata, kas veekogu seisund on halvenenud

Kokkuvõte – Euroopa Kohtu otsus (suurkoda) 1. juuli 2015

1. *Keskkond — Liidu veepoliitika — Direktiiv 2000/60 — Pinnaveega seotud keskkonnavalased eesmärgid — Neid eesmärke kehtestavate sätete imperatiivsus ja liikmesriikide kohustus need saavutada*

(Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/60, artikkel 3, artikli 4 lõike 1 punkt a, alapunktid i–iii ja artiklid 7, 5, 8, 11, 13 ning V lisa)

2. *Keskkond — Liidu veepoliitika — Direktiiv 2000/60 — Raamdirektiivi olemus — Liikmesriikide õigusnormide täielik ühtlustamine — Puudumine*

(EÜ artikli 175 lõige 1 (nüüd ETL artikli 192 lõige 1); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/60)

3. *Keskkond — Liidu veepoliitika — Direktiiv 2000/60 — Pinnaveega seotud keskkonnavalased eesmärgid — Pinnaveekogu seisundi halvenemise mõiste*

(Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/60, artikli 4 lõike 1 punkt a, alapunkt i ja artikkel 7)

1. Direktiivi 2000/60, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik, artikli 4 lõike 1 punkti a alapunkte i–iii tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigid peavad keelduma – juhul kui ei ole kehtestatud erandit – kiitmast heaks konkreetset projekti, kui see võib halvendada pinnaveekogu seisundit või ohustada pinnavee hea seisundi või pinnavee hea ökoloogilise potentsiaali ja hea keemilise seisundi saavutamist direktiivis ette nähtud ajal.

Esiteks on direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punkti a alapunkt i oma sõnastuselt imperatiivne. Seal toodud viites vajalike meetmete rakendamisele liikmesriikide poolt, et ära hoida kõigi pinnaveekogude seisundi halvenemine, sisaldub nimelt liikmesriikide kohustus sel moel toimida. Konkreetse projekti heakskiitmist tuleb pidada selliseks rakendamiseks.

Teiseks näeb säte ette kaks eraldiseisvat, kuid sellegipoolest olemuslikult seotud eesmärki. Esiteks peavad liikmesriigid direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punkti a alapunkti i kohaselt rakendama vajalikke meetmeid, et ära hoida kõigi pinnaveekogude seisundi halvenemine (halvenemise ärahoidmise kohustus). Teiseks kaitsevad, parandavad ja taastavad liikmesriigid vastavalt artikli 4 lõike 1 punkti a alapunktidele ii ja iii kõiki pinnaveekogusid eesmärgiga saavutada nende hea seisund hiljemalt 2015. aasta lõpuks (parandamiskohustus). Nende kohustustega soovitakse saavutada liidu seadusandja poolt kvaliteedi osas seatud eesmärgid, see tähendab pinnaveekogude hea seisundi, hea ökoloogilise potentsiaali ja hea keemilise seisundi säilitamine ja taastamine.

Tagamaks, et liikmesriigid saavutaksid need keskkonnavalised eesmärgid, sisaldab direktiiv 2000/60 lisaks terve rea sätteid, eelkõige direktiivi artiklid 3, 5, 8, 11 ja 13 ning V lisa, millega kehtestatakse kompleksne ja mitut täpselt reguleeritud etappi hõlmav menetlus, et liikmesriikidel oleks võimalik võtta vajalikke meetmeid, lähtudes oma territooriumil paiknevate veekogude tunnustest ja neile iseloomulikest joontest. Need aspektid kinnitavad tõlgendust, mille kohaselt direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punkt a ei piirdu üksnes majandamise planeerimisega seonduvate eesmärkide programmilise sõnastamisega, vaid sellel on direktiiviga ette nähtud menetluse igas etapis siduv mõju, niipea kui asjaomase veekogu ökoloogiline seisund on kindlaks tehtud.

Kolmandaks kehtib sama ka direktiivi 2000/60 artikli 4 lõikes 7 sätestatud erandite suhtes. Eelkõige direktiivi 2000/60 artikli 4 lõikes 7 sätestatud erandite kategooriate struktuur võimaldab järeldada, et direktiivi artikkel 4 ei sisalda mitte üksnes põhimõttelisi kohustusi, vaid puudutab ka konkreetseid projekte.

Liidu seadusandja on veekogude seisundi halvenemise ärahoidmise kohustusele andnud iseseisva staatuse, mitte aga piirdunud veekogude seisundi parandamise kohustust toetava instrumendiga. See kohustus on direktiivi 2000/60 rakendamise igas etapis siduv ja kehtib kõikidele sellise veekogu tüüpidele ja seisunditele, mille kohta on koostatud või mille kohta oleks tulnud koostada majandamiskava.

(vt punktid 31, 32, 39, 41–44, 47, 49–51 ja resolutsiooni punkt 1)

2. Direktiiv 2000/60, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik, on raamdirektiiv, mis on vastu võetud EÜ artikli 175 lõike 1 (nüüd ETL artikli 192 lõige 1) alusel. Mainitud direktiiv sätestab vee kaitsmiseks ühised põhimõtted ja üldise tegevusraamistiku ning tagab Euroopa Liidus üldise vee kaitse ja säästva kasutuse põhimõtete ja struktuuride kooskõlastamise ja integreerimise ning kaugemas perspektiivis ka edasiarendamise. Direktiiviga sätestatud ühiseid põhimõtteid ja üldist tegevusraamistikku peavad liikmesriigid edasi arendama, võttes direktiivis sätestatud tähtaegade jooksul vastu konkreetseid meetmeid. Siiski ei ole direktiivi eesmärk liikmesriikide veevaldkonda reguleeriva seadusandluse täielik ühtlustamine.

(vt punkt 34)

3. Pinnaveekogu seisundi halvenemise mõistet direktiivi 2000/60, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik, artikli 4 lõike 1 punkti a alapunktis i tuleb tõlgendada nii, et halvenemisega on tegemist niipea, kui vähemalt üks kvaliteedielement direktiivi V lisa tähenduses langeb klassi võrra allapoole, isegi kui see langus ei too kaasa kogu pinnaveekogu madalamat klassifitseerimist. Kui aga asjaomane kvaliteedielement selle lisa tähenduses on juba kõige madalamasse klassi kantud, siis tähendab selle elemendi igasugune halvenemine pinnaveekogu seisundi halvenemist artikli 4 lõike 1 punkti a alapunkti i tähenduses.

Lisaks selle sätte sõnastusele ja sellest tulenevale grammatilisele tõlgendusele kinnitab seda tõlgendust ka pinnaveekogude seisundi hindamise kord, mis põhineb viit klassi hõlmava ökoloogilise seisundi analüüsil. Klassid on vaid vahend, mis piirab liikmesriikide laia kaalutlusruumi nende kvaliteedielementide kindlaksmääramisel, mis kirjeldavad teatud konkreetse veekogu tegelikku seisundit. Eelkõige *one out all out* reegli kohaldamine, mille kohaselt liigitatakse veekogu ühe astme võrra madalamasse klassi niipea, kui mõnd kvaliteedielementi iseloomustav suhtarv (ratio) osutub madalamaks kui hetkel kehtiva klassi vastav näitaja, võtaks ühest küljest liikmesriikidelt ära motivatsiooni vältida pinnaveekogu seisundi halvenemist ühe seisundiklassi piires, ning teisest küljest ei kohalduks kõige madalamasse klassi kuuluvatele veekogudele nende seisundi halvenemise ärahoidmise kohustus.

Mis puudutab kriteeriume, mille alusel otsustada, kas veekogu seisund on halvenenud, siis tuleneb direktiivi 2000/60 artiklist 4, eelkõige selle lõigete 6 ja 7 ülesehitusest, et veekogu seisundi halvenemine, isegi kui see on ajutine, on lubatud üksnes rangetel tingimustel. Künnis, mille ületamisel on tegemist veekogu seisundi halvenemise ärahoidmise kohustuse rikkumisega, peab järelikult olema madal.

Vastupidise tõlgenduse aluseks, mille kohaselt kujutavad üksnes olulised kahjustused endast veekogu seisundi halvenemist, on sisuliselt tasakaalu leidmine ühelt poolt veekogudele avalduva negatiivse mõju ja teiselt poolt veemajanduslike huvide vahel. Pealegi ei võta selline tõlgendus arvesse erinevust, mis on direktiivis veekogu seisundi halvenemise ärahoidmise kohustuse ja direktiivi artikli 4 lõikes 7 toodud erandite põhjenduste vahel, kuna vaid viimased sisaldavad huvide kaalumise aspekte.

(vt punktid 55–57, 59, 61–63, 67, 68, 70 ja resolutsiooni punkt 2)